

Gespreksverslag ontwikkelgesprek accreditatie hbo – leraar basisonderwijs

26 november 2020

Aanwezig: de heer Paul Hennissen, mevrouw Jeannette Geldens, Carla Luycx (directeur pabo), Paul Maassen (teamleider), Jan Willem van den Boogert (wnd. teamleider), Jose Sagasser (voorzitter examencommissie), Anton Boonen (hogeschoolhoofddocent), Mirjam Snel (hogeschoolhoofddocent), Maarten Haalboom (programmamanager Samen Opleiden), Henk Jacobs (coördinator werkplekieren)

Toehoorders: Hans Broere, Gert van Herwijnen, Gerard Dercksen, Petra Oostveen, Wietske Rowaan (NQA), Jeanine van der Meer (verslag)

Afwezig met bericht: Aliye Sahin, Marjolein Kool, Yvette Sol

Het ontwikkelgesprek wordt gehouden ter verduidelijking van het beoordelingsrapport van de gehouden accreditatie in juli 2020. De besprekpunten zijn:

- Willen jullie met ons meedenken welke richting we op moeten gaan in Samen Opleiden - groei studenten en vraag als opleidingsscholen neemt toe, wat te doen: meer kleinere scholen betrekken of beperken tot een select aantal grotere scholen. En wat als we elkaars opleidingsscholen gaan erkennen, hoe ver gaan we dan in het kader van flexibilisering?
- Hoe dragen we zorg voor een sterk en aantrekkelijk opleidingsprofiel in samenwerking met ons werkveld, rekening houdend met alle maatschappelijke en landelijke ontwikkelingen? Wat doet de maatschappelijke opdracht met ons, rekening houdend met diversiteit en hoe behouden we de kwaliteit daarbij.

Vraag vanuit het panel is welke spanning er wordt gevoeld, waarom worden deze thema's aan de orde gesteld? Waar is het nog niet optimaal en waar wil winst worden geboekt?

Samen opleiden en doorontwikkeling betreffend een enerverend veld, er is veel beweging gaande. Spanning is bij voorkeur beweging.

De uitbreiding van het partnerschap doet een beroep op nieuwe partners: men moet bereid zijn om naar de eigen cultuur te kijken. Er is openheid, maar het is ook een zoektocht.

- Spanning op tactisch en strategisch en operationeel niveau. Dit heeft de Coronacrisis ook laten zien.
- Opnieuw kijken wat bedoelen we met opleiden in de school.

Op alle niveaus is het van belang dat er goed wordt samengewerkt: op strategisch niveau tussen de bestuurders, op tactisch niveau tussen de veelal bovenschoolse schoolopleiders en instituutcoördinatoren, en op operationeel niveau tussen begeleiders en opleiders op de werkplek. Het tactisch niveau moet goed zijn belegd: het systeem werkt als er goed gecommuniceerd wordt op het niveau van schoolopleiders en schoolleiders (directeuren).

De rol van programmamanager Samen Opleiden is hierin erg belangrijk: deze heeft toegang tot beide kanten. Verschillen moeten bespreekbaar zijn.

Het landelijk kwaliteitskader is in ontwikkeling. Ook internationaal is er veel beweging. Alle partnerschappen zijn positie aan het nemen langs de vier kwaliteitswaarborgen en eigen profileringen. Waar ziet de Opleidingsschool Utrecht-Amersfoort haar onderscheidende rol om kwaliteit te borgen en te monitoren en hoe willen we ons positioneren naast de basiskwaliteit. Moeten we het groots aanpakken en kunnen we dit goed matchen?

We zijn ons zeer bewust dat uitbreiding nog grotere afstemming vraagt: achtergronden en profileringsachtergronden.

Interessant is de ontwikkeling binnen het curriculum: hoe sluit je aan bij verschillende doelgroepen? Hoe maak je verantwoorde keuzes om de kwaliteit te blijven borgen.

Onze visie is uitgaan van diversiteit maar dit is wel een vraagstuk voor bijv. onze academische studenten of dit de juiste keuze is.

Ervaring uit academische KOP Amersfoort - academische basisscholen: zeker van geleerd. De ervaring leert dat er specifieke scholen zijn die onderzoek belangrijk vinden en een goede voedingsbodem vormen voor verder onderzoek in de eigen praktijk. Alpo-studenten zijn gediend bij scholen die zich willen profileren op onderzoekend gebied.

Er is een algemeen beroepsprofiel waarin je de basiskwaliteit laat zien. Bij de Alpo kan de tegel onderzoek er meer uit springen, omdat bijvoorbeeld de regio daar behoefte aan heeft, meer de ambities waar maken.

Hoe wil je je profileren als Opleidingsschool? Wat is gezamenlijk? Welk tegel uit je beroepsbeeld laat je er uit springen?

Hierbij rekening houden met duurzaamheid en de maatschappelijke opdracht. Onderzoeken met aanbevelingen hebben ook tijd nodig om opgepakt te worden. Een gedeelde onderzoeks-/ontwikkelagenda (met Opleidingsschool) zou daar misschien een stimulans voor kunnen zijn, waarbij implementatie en borging ook onderdeel van is, zodat je later gaat oogsten.

Visie op onderzoek moet helder zijn. Onderzoek bij hbo moet ook zijn om onderwijs te ontwikkelen en niet het stapelen van onderzoek op onderzoek, zodat de scholen tijd hebben om met de uitkomsten van het onderzoek ook iets te doen.

Onderscheid maken van verschillende onderzoeken:

1. Pabo: opleiden tot een goede leerkracht in de groep. Sterk in ons curriculum is het onderzoekend vermogen gekoppeld aan beroepsproducten (pedagogisch didactisch handelen), hoe ga je om met vraagstukken in de school. Studenten zijn bij ons geen adviseurs op de basisscholen, is een keuze, dit zou wel voor de Alpo-studenten een mogelijkheid kunnen zijn.
2. Samenwerking met basisscholen (WOU) om vraagstukken te onderzoeken. Dit kunnen we nog beter integreren in het curriculum.
3. Lectoraten betrekken: hoe kunnen we ons eigen onderwijs verbeteren.

Binnen onze visie denken we ook na over hoe ontwikkelen verschillende studenten zich en waar kunnen ze dat het beste doen? Wil je betekenisvol dingen aan elkaar hangen dan vanuit driehoek benaderen: onderzoek (kenniscentra & UU), opleiding (ITT) en beroepspraktijk (opleidingsscholen).

Zijn er mogelijkheden voor het beoordelen in de praktijk door werkveldassessoren. Landelijke beweging onder invloed van High Impact Learning (Dochy e.a., 2020)¹ om summatieve toetsing te verminderen en daarnaast meer feedback geven door internen en externen (formatieve toetsing). Vraag is wel: wie betrek je hier dan bij als examiner. Op dit moment zijn instituten nog verantwoordelijk, maar bij veel beoordelingen kunnen externe beoordelaars worden betrokken. Externe beoordelaars zijn die beoordelaars die niet in dienst zijn van de lerarenopleiding, maar wel getraind zijn als beoordelaar. Als deze beoordelaars ook examiner moeten zijn zullen ze moeten worden aangewezen door de examencommissie.

In toenemende mate wordt de ontwikkeling van studenten gestimuleerd door het geven van feedback. Via feedback kan prima door werkveldassessoren beoordeeld worden. Feedback geven vraagt wel veel expertise en moet effectief zijn. Samen professionaliseren om kwaliteit te borgen vraagt veel van professionele houding van iedereen. Vrijheid binnen de kaders.

Bij flexibilisering moet je duidelijke afspraken maken, zodat kaders helder zijn! Er zijn goede basisscholen die de administratieve processen middels bijvoorbeeld kwaliteits- of ambitiekaarten goed op orde hebben.

Als de opleiding onderdeel is van een Opleidingsschool, dan zijn alle aangesloten scholen in dienst van elkaar (externe beoordelaar).

Hoe zien jullie de rol van de schoolleiders (directeuren) binnen de opleidingsschool?

Deze rol is cruciaal binnen het partnerschap. Belangrijke rol is dat zij op operationeel niveau zorgen dat collega's geprofessionaliseerd kunnen worden. De schoolleider maakt het verschil en is degene die cultuur kan stimuleren en structuur kan neerzetten. Het zijn de organisatorische kenmerken van een school die het collectieve en individuele leren van professionals mogelijk maken (gedachtegoed Eric Verbiest: Inrichten van Professionele Leergemeenschap²).

Het zou ook sterk zijn om de schoolleider als extern beoordelaar van de eindbeoordeling van startbekwame studenten in te zetten.

Het verdient ook aanbeveling om met de PO-raad in overleg te gaan over de rol van de schoolleider bij SAMEN opleiden en dit op te nemen in het schoolleidersregister. Verbinden aan de schoolambitie, het is een cruciale rol. Samen opleiden moet niet naast de ambities van de school staan maar zijn verweven in de ambities: het professionaliseren van schoolleiders bij het vormgeven van een leeromgeving Samen Opleiden binnen de eigen organisatie. Dit kan op de eigen plek maar moet ook gezamenlijk binnen een bestuur. Verbindingen zoeken, dit is ook afhankelijk van de grootte van de schoolbesturen (interne structuur), bij kleinere schoolbesturen is de behoefte extern groter.

Eenheid en verscheidenheid!

We kijken terug op een plezierig en interessant gesprek. We bedanken Paul en Jeannette voor het leerzame gesprek.

¹ Dochy, F., Segers, M., & Dochy, W. (2020). *Bouwstenen voor High Impact Learning* (2 ed.). Amsterdam: Boom uitgevers.

² Verbiest, E. (Ed.). (2008). *Scholen duurzaam ontwikkelen. Bouwen aan professionele leergemeenschappen*. Antwerpen/Apeldoorn Garant en Verbiest, E. (2012). *Professionele leergemeenschappen*. Antwerpen/Apeldoorn Garant.